

A Hálózati Tanács vázlatosan ismertetett ténykedése eredményesnek és biztató kezdetnek mondható. A tanácskozások élénk lefolyása, az ülések vitaforum jellege tevőlegesen segítette a színvonalasabb hálózati irányítás megteremtésére tett erőfeszítéseinket.

MÓRA László

+ + +

025.855

A TANSZÉKI KÖNYVTÁRAK ELAVULT ÉS FŐLÖS KÖNYVANYAGÁNAK KIVONÁSA A MŰSZAKI FELSŐOKTATÁSI HÁLÓZATBAN

A felszabadulás óta eltelt tizenhat év alatt a műszaki tudományok nagyarányu fejlődése, valamint a műszaki felsőoktatás színvonalának emelése olyan tömegű könyvállomány beszerzését tette szükségesé, amellyel a könyvtárak férőhely-kapacitása lépést tartani nem tud. Ezenkívül a könyvtárak állományát feleslegesen terhelik az oktatás mai színvonalának meg nem felelő, régebbi kiadású szakkönyvek. Ezek a művek azonban technikátörténeti szempontból értékesek lehetnek, és esetleg más könyvtárak állományának kiegészítése szempontjából is számításba vehetők. A könyvtárak tehát nem szabadulhatnak meg felesleges könyveiktől egyszerű selejtezéssel.

A művelődésügyi miniszter 175/1960./M.K.21./M.M.számú utasítása a könyvtárak elavult és főlöspéldány állományának rendezéséről intézkedik. Ez az utasítás 1960. november 15-én lépett hatályba.

Az utasítás a kivonásra szánt művek két kategóriáját állítja fel: 1. elavult művek, 2. főlős példányok. Elavult művekről általában köznevelődési könyvtárak esetében beszélhetünk, a műszaki felsőoktatási hálózat szakkönyvtáraiban főleg főlős anyag kivonásáról lehet szó. Az elavult művek aktualitásukat veszített tudomány-népszerűsítő és politikai agitációs brosurák, esetleg technikátörténeti szempontból lényegtelen, régebbi kiadású szakkönyvek.

Főlős példányok a könyvtárakban felesleges példányszámban tárolt olyan művek, amelyeket más könyvtárak még felhasználhatnak.

A műszaki felsőoktatási hálózatban számos könyvtár küzd helyhiánnyal. Természetes tehát a könyvtárak kívánsága, hogy a központi könyvtár nyújtson segítséget főlős anyaguk kivonásához.

A főlős anyag ügyének az idézett utasítás szellemében történő rendezése ez év elején kezdődött meg. A hálózati csoporton belül e sorok írója kapta a megbízatást, hogy a Központi Könyvtárban már évek óta tárolt - megszünt vagy összeolvaadt tanszékektől átvett - főlős anyag aktivizálását kezdje meg.

A vonatkozó utasítás szerint a főlős anyagról betűrendes jegyzé-

MŰEK közlemények

ket kell készíteni, amely a művek rövidített címleírását tartalmazza. A főls anyag jegyzékét a hálózatban belül történő körözés után az Országos Széchényi Könyvtár Könyvelosztójának kell elküldeni, amely ezt az ország érdekelt könyvtáraiban és a kereskedelmi hálózatban körözi, majd az igények beérkezése után a kért műveket átveszi. A fennmaradó, sem a hálózatban, sem a könyvelosztó útján nem igényelt művek zuzdába kerülnek ipari felhasználásra.

A Műszaki Egyetem Központi Könyvtára mint hálózati központ az évekkel ezelőtt megszűnt és összeolvadt tanszékek anyagát kénytelen elsősorban aktivizálni, mert hely- és munkaerőkapacitása jelenleg nem teszi lehetővé több főls anyag beáramlását.

A megszűnt és összeolvadt tanszékek /Gyakorlati kémiai tanszék, Középitéstani tanszék, Épületszerkezet-tani tanszék, Hadmérnöki Kar könyvtára/ könyvanyagát a könyvtár eddig három jegyzékben köröztette, illetve ajánlotta fel. Az 1.számú jegyzék 300 művet tartalmazott, ebből 15 művet a két hálózati alközpont igényelt, 150-et a KEO útján az ország különböző könyvtárai /Debreceni Egyetemi Könyvtár 53, Debreceni Ref. Kollégium könyvtára 41, Országos Levéltár 25, Szegedi Egyetemi Könyvtár, Pécsi Egyetemi Könyvtár és az ELTE könyvtár 5-5 művet stb./. A fennmaradó művekre a KEO a feloldást megadta, zuzdába kerültek ipari felhasználásra. 2.sz. jegyzékünk 236 művet tartalmazott, ebből 170 művet igényeltek a hálózati alközpontok, illetve a KEO útján az ország különböző könyvtárai, a megmaradó 66 művet zuzdába küldtük.

Az első két jegyzék még gépirással készült, kevés példányban. A harmadik jegyzéket azonban már stenciles eljárással sokszorosítottuk, és a hálózatban belül minden tanszéki könyvtárnak megküldtük. Az igények beérkezése után meggyőződünk, hogy a jegyzéknek az egész hálózatban történő körözése nem volt hiábavaló - az alközpontok /Veszprémi Vegyipari Egyetem, Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem/ könyvtárai, valamint a tanszéki könyvtárak összesen 165 művet igényeltek a 246 műből.

A 3.számú jegyzéket a hálózatunkban történő körözéssel egyidejűleg megküldtük az Országos Műszaki Könyvtárnak a műszaki termelési hálózat alközpontjaihoz való továbbítás céljából. Eljárásunkkal a két műszaki hálózat közötti együttműködést ezen a területen is biztosítani kívánjuk. Jegyzékünkre érkezett is igénylés a műszaki könyvtárak részéről.

Jegyzékbe foglalni és más könyvtárak részére felajánlani csak könyvtári használatra alkalmas példányt lehet. Csonka, sérült művek nem kerülhetnek felajánlásra, nem tekinthetők főls anyagnak. Ezeket a műveket a tanszéki könyvtárak az illetékes gazdasági szervek bevonásával - a többi állóeszközhöz hasonlóan - selejtezhetik.

- - -

A fentiekben vázolt gyakorlatot körrendelet formájában az egyetem vezetőinek jóváhagyása után kiadjuk.

Addig is, míg az egyes tanszékek anyagának aktivizálására sor

kerül, a következőket javasoljuk: ahol erre férőhely hiányában szükség van, már most kezdjék meg a felajánlásra kerülő anyag külön helyen /esetleg ládákban/ való tárolását. A könyvek különválasztásával egyidejűleg pedig készítsék el a felajánláshoz szükséges, előírt betűrendes jegyzéket.

Dr. ERŐ Mátyásné

+ + +

061.4:621.3/091/

AZ ELEKTROTECHNIKA MAGYAR UTTÖRŐI

/Emlékkiállítás a Budapesti Műszaki Egyetem aulájában/

Egyetemünk régi tartozását rója le, amikor a múltban méltatlanul mellőzött műszaki nagyjaink emlékét szobrok állításával örökíti meg. BÁNKI Donát szobrának leleplezése után /1959/, a transzformátor feltalálásának 75. évfordulója alkalmából az egyetem elhatározta, hogy ZIPERNOWSKY Károlynak, másik világhírű professzorának is szobrot emel.

A transzformátor évfordulója azonban egybe esett az elektrotechnika történetének két másik jelentős dátumával: a dinamóelektromos elv századik és KANDÓ Kálmán halálának harmincadik évfordulójával. Eset az emlékbizottság úgy határozott, hogy a hármasszobrot egy nagyszabású emlékkiállítással ünnepli meg, amely a transzformátor feltalálói - ZIPERNOWSKY, DÉRI és BLÁTHY - mellett az elektrotechnika két másik nagy magyar uttörője: JEDLIK Ányos és KANDÓ Kálmán munkásságát is ismerteti.

A kiállítás a nagy történeti kiállítások technikájának megfelelően az írott dokumentumanyag, a kép- és a tárgyi anyag arányos felhasználásán alapul. Az írásos anyag: a könyvek, egyéb nyomtatványok és kéziratok csak alátámasztják a képek, tárgyi anyag és egyéb dokumentumok segítségével kifejezett mondanivalót.

A kiállítás végigvezeti a szemlélőt az erősáramú elektrotechnika hazai történetének minden fontosabb eseményén és eredményén, és az anyag megfelelő csoportosításával is igyekszik kiemelni azok jelentőségét, érthetővé tenni azt, hogy miért saradtak a fejlődés szempontjából szükségszerűen hatástalanok a korai elszigetelt eredmények /JEDLIK Ányos találmányai/, és miért válhatott ZIPERNOWSKY-nak és társainak munkássága az 1880-as évek derekán a kialakuló magyar elektrotechnikai ipar alapjává.

A kiállítás képekkel, ábrákkal, eredeti emlékekkel mutatja be ZIPERNOWSKY és munkatársai korszakalkotó találmányát: a zárt vasmagu, póls nélküli transzformátort, valamint a transzformátorok párhuzamos